

TAMMELAN OKSJÄRVEN SUOJELUYHDISTYS ry (OKSY) 2001 - 2026

Tammelan Oksjärven Suojeluyhdistys ry viettää tänä vuonna 25. toimintavuottaan. Yhdistys perustettiin 20.7.2001. Oksjärvi sijaitsee Tammelan Loimosten, Hykkilän ja Lunkaan kylien alueella.

Perustajajäsenenä ja yhdistyksen toimintaa olivat alulle laittamassa Henry Hirn, Pertti Kaunisharju ja Mika Lehtojärvi, sekä jo edesmenneet Reino Ali-Hokka, Timo Siikonen ja Heikki Viljanen. Edellä mainitut henkilöt muodostivat myös yhdistyksen ensimmäisen hallituksen ja puheenjohtajana toimi pitkään yhdistyksen perustamisajatuksen saanut Mika Lehtojärvi. Yhdistyksen jäsenmäärä on ollut heti perustamisesta lähtien kattava. Nykyinen hallitus koostuu puheenjohtajan lisäksi neljästä - kuudesta varsinaisesta jäsenestä. Lisäksi yhdistyksellä on ollut hallituksen ulkopuolisina toimihenkilöinä sihteeri/rahastonhoitaja, rahastonhoitaja ja verkkovastaava, tällä hetkellä hallituksen jäsenet hoitavat edellä mainitut tehtävät.

Yhdistyksen ensisijainen tehtävä ja perustamisidea on seurata Oksjärven tilaa ja kirjata järvessä ja sen lähiympäristössä havaitut muutokset, tavoite on säilyttää veden laatu hyvänä ja mahdollisuuksien mukaan myös edistää järven ympäristön suojelua. Useimmista vesiensuojeluyhdistyksistä poiketen yhdistys perustettiin ennaltaehkäisevää toimintaa varten. Vuonna 2018 yhdistyksen sääntöjä tarkistettiin ja tällöin yhdistyksen tehtäviin lisättiin kunnostustoimenpiteiden käynnistäminen ja toteuttaminen, näin oli toki toimittu aiemminkin.

Oksjärven veden laatua on tutkittu Tammelan kunnan toimesta 1974, 1992 ja 1998 sekä Oksyn toimesta vuosina 2001 ja 2009 ja tämän jälkeen noin joka toinen vuosi. 1970-luvun tilanteesta järvi on rehevöitynyt ja veden näkösyvyys on heikentynyt. Järven vesi oli poikkeuksellisen kirkasta vuonna 1974, näkösyvyys oli jopa 4,9 metriä, jonka jälkeen se heikentyi. Yhdistyksen toiminta-ajan alkupuolella näkösyvyyden heikkeneminen kuitenkin laantui ja viime vuosina tilanne on tasaantunut. Viime vuosina näkösyvyys on vaihdellut 2,5 ja 3 metrin välillä. Suunta on siis oikea ja järvensuojelutoimilla on siten ollut merkitystä.

Kalansaaliita on selvitetty vuosina 1994 ja 2003. Kokonaissaalis 1994 oli 3400kg eli 11,5kg/ha. Tulos on varsin hyvä Oksjärven karuuteen nähden ja 2003 kokonaissaalis jäi huonommaksi. Vuosina 2012 – 2014 yhdistys oli mukana Tammelan järvien ja kalaston tutkimus- ja kunnostushankkeessa. Positiivisena havaintona oli, että pieniä kalanpoikasia Oksjärvestä löytyi runsaasti. Hankkeen perusteella päädyttiin siihen, että hoitokalastusta ei tarvita.

Ensimmäisen saostusaltan yhdistys teetti 2003 Myllyniitunojaan, Ruostekuokkamaa, Tammelan kunnan avustuksella. Forssan Ekopalvelu teki valuma-aluekartoituksen 2005. Sen pohjalta tehtiin yhdessä Häme-Uusimaan Metsäkeskuksen kanssa saostusaltaita järveen laskeviin pääoijiin. Tammelan järvien ja kalaston tutkimus- ja kunnostushankkeesta saatiin rahoitus ja organisointiapua siihen mennessä rakennettujen altaiden tyhjennykseen ja laajentamiseen sekä uusien altaiden toteuttamiseen vuonna 2014. Altaita on kaikkiaan seitsemän.

Lumme- ym. vesikasvillisuutta on niitetty talkootyönä, lisäksi rantojen omistajat ovat poistaneet lumpeita ja muuta vesikasvillisuutta omaehtoisesti, koneellinen niitto yhdistyksen ja osin rantojen omistajien toimesta on toteutettu vuosina 2014 ja 2015. Lumpeiden leviämisen rajoittaminen on yksi Oksjärven Suojeluyhdistyksen haasteista. Yhdistyksellä on vuokrattavaa soutuveneeseen asennettava vesikasvillisuuden poistoon tarkoitettu niittolaite.

Soilta ja pelloilta tuleviin ojiin on laitettu kalkkikivirouhetta niin, että vesi virtaisi rouheen läpi ja happamuus stabiloituisi, tällä toimenpiteellä happamuus laskee tyypillisesti 0,1–0,4 pH-yksikön verran. Rouhetta on laitettu vuodesta 2014 alkaen muutamina vuosina ojiin ja myös järveen. Kaikkiaan rouhetta on käytetty yhteensä noin 10 000 kg.

Saarisuonojaan rakennettiin vuonna 2016 kalkkikivisuodatin ja tulvatasanne/kevyt kosteikko. Seuraavana vuonna suodatinta parannettiin ja siihen lisättiin kalkkikivirouhetta. Viimeisin kalkkikivirouheen lisäys tehtiin vuonna 2025. Saarisuonojan rannan läheinen uoma ennallistettiin ja siihen muodostui kosteikko/pintavalutuskenttä. Hankkeeseen tehtiin runsaasti talkootunteja ja rahallisesti hanketta tukivat ELY-keskus ja Tammelan kunta.

Vedenkorkeuden vaihteluita säätelemiseksi yhdistys käynnisti Oksjoen pohjapatohankkeen. Ajatuksena on, että veden pintaa ei nosteta, vaan pinta pyritään pitämään sille määritetyssä tasossa. Tämän hankkeen suunnitteluun saatiin Tammelan kunnalta avustusta vuonna 2010. Yhdistys tiedusteli vuosina 2011-2012 kirjallisesti mielipidettä rantakiinteistöjen omistajilta pohjapadon rakentamiseksi Oksjokeen, kyselyyn saatiin kattavasti vastauksia. Yhdistys sai Tammelan kunnalta avustusta laserkeilauskuvaukseen rantaviivan määrittelemiseksi. Laserkeilaus liittyy Oksjoen pohjapatohankkeeseen ja se tehtiin osana Tammelassa suoritettua laajempaa laserkeilausprojektia. Yhdistys päätti vuonna 2012 kuitenkin jäädyttää Oksjokeen rakennettavaksi suunnitellun pohjapadon rakentamisprojektin sen kalleuden vuoksi toistaiseksi. Oksjärven rantaviivan määrittelemiseksi tehty laserkeilaus on kuitenkin valmiina tulevaisuutta varten. Hanke on siis edelleen vireillä.

Tammelan Oksjärven vedenlaatuun heikentävästi vaikuttavia tekijöitä ovat järven alapuolisen turvetuotantoalueen turvepöly, mahdolliset metsälannoitukset ja -ojitukset sekä rantakiinteistöjen kuormitukset. Ilmastomuutoksen johdosta sään ääri-ilmiöt aiheuttavat merkittäviä vedenpinnan korkeuden vaihteluita ja riskin lisääntymistä leväesiintymiin ja kalakuolemiin.

Tuomo Mäkelän opinnäytetyönä tekemä Oksjärven kunnostus- ja hoitosuunnitelma ja HAMK:n ja Vanajavesikeskuksen yhteistyönä tekemä VIIVI- kehittämishanke, jonka osana projektia Oksjärvi oli, on yhdistykselle hyvä väline toimintansa suunnitteluun ja toteutukseen.

Yhdistyksen toiminnan kannalta riskinä on aktiivisten toimijoiden pieni määrä, uusia toimijoita ei helposti löydy. Toimintaan pitäisi saada mukaan uusia ja iältään eri-ikäisiä toimijoita, opiskelijoita, työelämässä ja eläkkeellä olevia, jotta toiminta turvataan jatkossakin.

Oksjärven rannalla sijaitsee Tammelan kunnan leirikeskus, joka on ympärivuotisessa käytössä. Yhdistys on osallistunut aktiivisesti kunnan ja järviensuojeluyhdistysten järjestämiin erilaisiin tapahtumiin, mm. Vohlassaari- tapahtumaan Tammelan Pyhäjärvellä, sekä 2000-luvun alkupuoliskolla järjestettyihin hyvin suosittuihin Järvisunnuntai- tapahtumiin Saaren kansanpuistossa, johon liittyi myös Järvisunnuntai- lehti joka oli hyvä ansaintakeino yhdistysten alkutaipaleilla. Lehti oli varsin asiantuntija-artikkeleinen ja sitä käytettiin jopa oppimismateriaalina kouluissa. Yhdistys on myös järjestänyt muutamia kertoja Maailman ympäristöpäivänä 5.6. Oksjärvi-illan yhteistyössä Tammelan kunnan kanssa.

Yhdistyksellä on ollut vuosittain 60 – 70 jäsenmaksun maksanutta jäsentä, VAPO on viime vuosina tukenut yhdistystä kannatusmaksuin ja yhdistys on saanut merkittäviä lahjoituksia. Tammelan kunta ja ELY-keskus ovat tukeneet yhdistyksen hankkeita avustuksin.

Yhdistys tiedottaa jäsenilleen yhdistyksen toiminnasta ja järviensuojeluun liittyvistä asioista lähettämällä jäsenilleen ja ranta-alueiden omistajille jäsentiedotteita kaksi kertaa vuodessa, vuosikokouksen jälkeen ja keväällä. Lisäksi yhdistys pitää yllä omia www-sivuja.

Tammelan Oksjärven Suojeluyhdistys ry kiittää kaikkia maan- ja kiinteistönomistajia sekä yhteistyökumppaneita ansiokkaista kuluneista vuosista. Tästä on hyvä jatkaa!

Tammelan Oksjärven rannalla 5.7.2026
Mika Lehtojärvi, pj.